

Tværfaglige forløb med tysk

Overgangen fra barn til voksen

Forløbsbeskrivelse: I teenageperioden sker der mange forandringer fysiologisk såvel som psykisk. Det er ofte en periode, der opleves som konfliktfyldt. Hvor man stiller spørgsmålstejn ved sine forældres levevis og normer som Ulli i *Spring Wedding*, eller ligefrem tager afstand fra dem, som det er tilfældet i Doris Dörries to noveller, hvor pigen Anna slet ikke kan relatere til sin mor og ønsker, at hun havde en anden. Nogle – især piger - udvikler spiseforstyrrelser i jagten på den perfekte krop. Kønsrollerne får øget betydning. Seksualiteten opdages – og nogle gennemlever graviditet og abort eller fødsel i for tidlig alder. Et problem, der ikke er så udbredt i Danmark – men et stort problem i eksempelvis USA, som det fremgår af dramaet *Bellyfruit*.

Erwachsen werden

(Fra: Helle Birk: Zeitgeist. Systime. 2004):

1. Malin Schwerdtfeger: Für gutes Betragen (2001)	novelle
2. Doris Dörrie: Palast der Mühen (1996)	novelle
3. Doris Dörrie: Die Weihnachtsgans (1996)	novelle
4. Peter Härtling: Ein Balkon aus Papier (2000)	lyrik
- Digt nr. 2

Coming of Age

1. Maria Bernhard m.fl: Bellyfruit (1998)	drama
- (Helle Birk: American Millennial Literature. Systime. 2003)
2. Helen Dunmore: Spring Wedding (1997)	novelle
- (Fra: Helle Birk: British PreMillennium Literature. Systime 2001)

Links:

Biologi: Puberteten, menstruationscyklus, seksuallivet, prævention.
Psykologi: Overgangen fra barn til voksen.

Tro og overtro

Forløbsbeskrivelse: Begrebet tro rummer mange aspekter. Det første man tænker på, når man hører ordet, er nok troen på Gud, altså den kristne tro, som også i det moderne samfund med sin højteknologi og rationelle tankegang ikke desto mindre spiller en rolle som et fast holdepunkt.

Tro og religiøsitet praktiseres på mange måder. I novellen *Für gutes Betragen* tror den unge katolske Cassandra på en vred og straffende Gud, og identificerer sig på grotesk vis med Jesu lidelse. Hovedpersonen i *The Girls* tillægger en plante, der har status som en helligdom, overnaturlige kræfter.

I *Herr Krebs ist Fisch* er astrologi omdrejningspunkt for handlingen, ligesom praktisering af voodoo er det i *The Doll*.

Glaube und Aberglaube

(Fra: Helle Birk: Zeitgeist. Systime. 2004):

1. Malin Schwerdtfeger: **Für gutes Betragen** (2001) novelle
2. Ingrid Noll: **Herr Krebs ist Fisch** (2000) novelle

Beliefs

(Helle Birk: American Millennial Literature. Systime. 2003):

1. Ladette Randolph: **The Girls** (2000) novelle
2. Stephen King: **Dreamcatcher** (2001) romanuddrag
3. Robert McGee: **The Doll** (2001) sagprosa

Links:

Samfundsfag: Hvilken rolle spiller kristendommen for unge mennesker udover de kirkelige ritualer som dåb, konfirmation, vielse og begravelse?

Historie: Religion som samfundsundertrykkelse, pietisme, heksens historie.

Religion: katolicisme, syndsbegrebet, de syv dødssynder, overtro, astrologi, voodoo, clairvoyance.

Psykologi: Freuds personlighedsmodel med Herr Krebs fra Ingrid Noll-novellen *Herr Krebs ist Fisch* som case study.

Familiemønstre

Forløbsbeskrivelse: Samfundsstrukturen har ændret sig væsentligt, efter at kvinderne for alvor er kommet ud på arbejdsmarkedet, og har gjort op med den traditionelle kvinderolle, som det beskrives i Fay Weldon's *My Mother Said*. Kernefamilien med far, mor og børn anses stadigvæk for idealfamilien, selvom det ikke altid er uden problemer, som skildret i Doris Dörries *Die Weihnachtsgans*.. Og der er flere og flere, der bor alene. Så mange, at der tales om en ny kultur – singlekulturen - der er beskrevet både i *About a Boy* og *Bridget Jones's Diary*. Skilsmisseprocenten er i stadig stigning, og mange familier består af mor og far og dine, mine og vores børn, som det er tilfældet i *Der gelbe Macho*.

Familienleben

(Fra: Helle Birk: Zeitgeist. Systime. 2004):

1. Doris Dörrie: **Die Weihnachtsgans** (1996) novelle
2. Ingrid Noll: **Der gelbe Macho** (1995) novelle
3. Malin Schwerdtfeger: **Für gutes Betragen** (2001) novelle

Family Patterns

1. Stephen Dobyns: **Part of the Story** (2000) novelle
(Helle Birk: American Millennial Literature. Systime. 2003)
(Fra: Helle Birk: British PreMillennium Literature. Systime 2001):
2. Hanif Kureishi: **The Umbrella** (1999) novelle
3. Fay Weldon: **My Mother Said** (1998) novelle

Links:

Samfundsfag: Moderne familiemønstre, singlekultur, kvindernes ændrede roller i familien.

Psykologi: Psykologisk profil af kvinden med askepot-kompleks, Peter Pan-manden, narcissisten, den metroseksuelle mand.

Dansk: Hvordan portrætteres familien i reklamerne?

Matematik: Statistisk og grafisk fremstilling af familiestrukturen indenfor de sidste 30 år.

Antihelten eller –heltinden

Forløbsbeskrivelse: I litteraturen optræder ofte arketyper som helten og skurken. Antihelten er modstykket til den klassiske helt og kan optræde i mange forklædninger. Ikke alene kan han være ond og usympatisk, han kan også være skælmens, tricksterens, der er latterlig, charmerende, perfid og indtagende på samme tid. En moderne en af slagsen er Bridget Jones, en lettere overvægtig, bundsympatisk antiheltinde, som altid er uheldig og kommer ud for de mest pinlige ting, men som publikum elsker, ikke mindst fordi hun er let at identificere sig med. En anden type antiheld er Herr Krebs, titelpersonen i Ingrid Nolls novelle, der er uærlig, utro og manipulerende og næsten gennemført usympatisk.

Der Antiheld oder die Antiheldin

(Fra: Helle Birk: Zeitgeist. Systime. 2004):

1. Julia Franck: Mir nichts, dir nichts (2000)	novelle
2. Ingrid Noll: Die Sekretärin (1998)	novelle
3. Ingrid Noll: Herr Krebs ist Fisch (2000)	novelle

The Anti-Hero – or Heroine

(Helle Birk: American Millennial Literature. Systime. 2003):

1. Gish Jen: Who's Irish? (1998)	novelle
2. Stephen Dobyns: Part of the Story (2000)	novelle

(Fra: Helle Birk: British PreMillennium Literature. Systime 2001):

3. Fay Weldon: New Year's Day (1998)	novelle
4. Nick Hornby: About a Boy (1998) chap. 2+6	roman
5. Helen Fielding: Bridget Jones's Diary (1996)	romanudrag

Links:

Dansk: Antihelten i H. C. Andersens eventyr og Jan Sonnergaards noveller.

Psykologi: Psykologisk profil af antihelten ved hjælp af Carl Jungs arketyper og Sigmund Freuds personlighedsmodel.

Historie: Antihelten i historisk sammenhæng. Hvorfor er for eksempel John F. Kennedy gået over i historien som et ikon, mens Richard Nixon vel primært huskes for Watergate-skandalen?

Medierne

Forløbsbeskrivelse: Hvor magtfulde er massemedierne?

Er medierne meningsdannende, toneangivende og/eller trendsættende? Og i givet fald hvordan? Hvad betyder ugeblade, aviser, tv-programmer i form af serier som *Sex and the City*, film som *Bridget Jones's Diary* og talkshows med unge, smarte studieværter for de unges værdier?

I novellen *A Happy Vacancy* ses, hvordan en tragisk begivenhed gøres til genstand for latterliggørelse i medierne og splitter en hel familie. På den anden side illustrerer novellen *Die Sekretärin*, hvordan en privatperson udnytter medierne til sin egen personlige vendetta og profiterer på mediernes magt.

Die Medien

(Fra: Helle Birk: Zeitgeist. Systime. 2004):

1. Ingrid Noll: **Die Sekretärin** (1998) novelle
2. **Oli P.** i Die Zeit 09/2002 sagprosa

The Media

(Helle Birk: American Millennial Literature. Systime. 2003):

1. Candace Bushnell: **Sex and the City** (1996) romanudrag
2. Helen Fielding: **Bridget Jones's Diary** (1996) romanudrag
3. Stephen Dobyns: **A Happy Vacancy** (1996) novelle

Links:

Dansk: Komparativ analyse af mediedækningen af en konkret begivenhed i forskellige medier.

Samfundsfag: Hvilken betydning har medierne i dagligdagen? Er det socialt betinget, hvad og hvor meget man ser i tv?

Filosofi: Analyse af politiske debatter. Hvordan argumenterer politikerne? Er deres argumentation altid logisk gyldig?

Den sociale arv

Forløbsbeskrivelse: I disse år tales der meget om at bryde den negative sociale arv, altså at gøre noget ved det faktum, at børn opnår det samme socialt som deres forældre på godt og ondt, således at arbejderens børn sjældent får en akademisk uddannelse og at børn af kriminelle, psykisk syge og narkomaner også oftere selv får børn med de samme problemer. I *Für gutes Betragen* bruger pigen Cassandra religionen til at klare hverdagen som eneansvarlig for sine yngre søskende, mens moderen er på hospitalet og faderen for længst stukket af. I Stephen Dobyns *Part of the Story* er negativ social arv hovedtemaet. Hovedpersonen, der er mor til 5 voksne børn, som hun alle har bortadopteret som spæd, beskæftiger hun sig med, hvad der var blevet af børnene, hvis hun havde valgt at beholde dem hos sig i trailerparken. I *Spring Wedding* slås pigen Ulli med sin ydmyge baggrund i forhold til kærestens akademikerfamilie, der ikke mener, at hun er passende selskab for deres søn – alene på grund af sit ophav.

Das soziale Erbe

Malin Schwerdtfeger: Für gutes Betragen novelle (2001)
(Fra: Helle Birk: Zeitgeist. Systime. 2004)

Social Inheritance

(Helle Birk: American Millennial Literature. Systime. 2003):

1. Stephen Dobyns: **Part of the Story** (2000) novelle
2. Joe Miceli: **Taking Leave** (2001) sagprosa.

(Fra: Helle Birk: British PreMillennium Literature. Systime 2001):

3. Fay Weldon: **My Mother Said** (1998) novelle
4. Helen Dunmore: **Spring Wedding** (1997) novelle

Links:

Samfundsfag: Gennemgang og kritisk stillingtagen til det sociologiske begreb „Den sociale arv“ og inddeling i socialgrupper.

Psykologi: Psykologiske profiler af mønsterbryderen samt den, der hænger fast i sin sociale arv.

Religion: Begrebet arvesynd i Bibelen.

Du er, hvad du spiser

Forløbsbeskrivelse: I den vestlige verden med USA som udløber befinder vi os i en stadigt voksende fedmeepidemi, hvor ikke bare mange voksne, men også børn, er så overvægtige, at det er helbredstruende, eller som beskrevet i Stephen Kings *Dreamcatcher* dræbende. Selvom idealet – også Bridget Jones's – er den tynde, sportstrænede krop, er der mange af os, der ikke kan modstå de fristelser, som velfærdssamfundet byder på, i form af fastfood, slik og diverse læskedrikke.

Mange udvikler spiseforstyrrelser som bulimi og anoreksi, og er i yderste konsekvens ved at dø af sult som anoreksipigen Anna, der med foragt ser på sine – overvægtige – slægtninge, der propper sig med fedende mad juleaften i *Die Weihnachtsgans*. For hende handler det om at kunne kontrollere sin krop. Overvægt er et tegn på svaghed.

Eßstörungen

(Fra: Helle Birk: Zeitgeist. Systime. 2004):

1. Doris Dörrie: **Palast der Mühen** (1996) novelle
2. Doris Dörrie: **Die Weihnachtsgans** (1996) novelle

You Are What You Eat

(Helle Birk: American Millennial Literature. Systime. 2003):

1. Stephen King: **Dreamcatcher** pp. 18-31(2001) romanudrag
- (Fra: Helle Birk: British PreMillennium Literature. Systime 2001):
2. Helen Fielding: **Bridget Jones's Diary** (1996) romanudrag

Links:

Biologi: Hvad er sund kost? Hvad er der galt med måden Anna i *Die Weihnachtsgans* spiser på? Hvad er der galt med Bridget Jones's kostplan?

Samfundsfag: Er der en sammenhæng mellem, hvad, hvordan og hvordan de forskellige socialgrupper spiser? Er der en sammenhæng mellem socialgruppe og livsstilssygdomme?

Psykologi: Barndommens betydning for dine spisevaner som voksen. Hvorfor udvikler nogle spiseforstyrrelser?

Billedkunst: Kvindekroppen som skildret af Peter Paul Rubens, Gustav Klimt og Henry Moore.

Matematik: Grafisk fremstilling af en sund sammensat kost – og af en usund.

Moderskikkelsen

Forløbsbeskrivelse: Moderskikkelsen anvendes ofte som litterært stof. Hun kan både være det altopofrende omdrejningspunkt i familien, den dominerende, martyren, den fraværende eller den destruktive. Uanset hvad, så har moderen stor indflydelse. I novellen *Für gutes Betragen*, hvor teenagepiggen Cassandra er på evig kollisionskurs med sin mor, og forsøger at overtage hendes rolle i forhold til sine yngre søskende. Eller som det ses i Fay Weldons novelle *My Mother Said*, hvor hovedpersonens voksenliv er præget af opvæksten hos en dominerende mor, eller i dramaet *Bellyfruit*, hvor teenagemødrenes problematiske forhold til deres egne mødre spiller en væsentlige rolle for, hvordan de har udviklet sig. I psykologien spiller forholdet til moderen en væsentlig rolle, der tales blandt andet, inspireret af oldtidens dramaer, om Elektra og Ødipus komplekser.

Die Mutter

(Fra: Helle Birk: Zeitgeist. Systime. 2004)

1. **Malin Schwerdtfeger: Für gutes Betragen** (2001)   novelle
2. **Doris Dörrie: Palast der Mühen** (1996)   novelle
3. **Doris Dörrie: Die Weihnachtsgans** (1996)   novelle

The Mother

Helle Birk: American Millennial Literature. Systime. 2003):

1. Gish Jen: **Who's Irish?** (1998)   novelle
2. Maria Bernhard m.fl: **Bellyfruit** (1998)   drama
3. Fay Weldon: **My Mother Said** (1998)   novelle

(Fra: Helle Birk: British PreMillennium Literature. Systime 2001):

Links:

Dansk: Moderskikkelsen i H. C. Andersens forfatterskab med udgangspunkt i eventyret *Historien om en moder*.

Oldtidskundskab: Hvem var Ødipus og Elektra, og hvorfor er de blevet terminologi i psykologien?

Psykologi: Moderrollen.

Billedkunst: Moderen i billedkunsten.

Årtusindeskiftet

Forløbsbeskrivelse: Vi er nu godt 4 år inde i det nye årtusinde. Hvilke emner beskæftiger æraens litteratur sig med? Hvilke livsværdier og hvilken mennesketype er fremherskende i det nye årtusinde? Er vi for egoistiske, for selvtilstrækkelige og for konforme som Wolf Biermann og Oli P. beklager sig over i interviews fra Die Zeit? Hvilke – globale – problemer er der fokus på? Hvordan er familiemønstret? Får folk i den vestlige verden flere eller færre børn? Lever de alene? Og hvad med velfærden? Teknologien? Folkesundheden? Er forskellene mellem rig og fattig blevet større? Og hvad med integrationspolitikken? Har globaliseringen medført større tolerance og åbenhed overfor fremmede?

Die Jahrtausendwende

(Fra: Helle Birk: Zeitgeist. Systime. 2004):

1. Julia Franck: **Mir nichts, dir nichts** (2000)   novelle
2. Ingrid Noll: **Herr Krebs ist Fisch** (2000)   novelle
3. H. Jürgen Grosskurth: **Nur ein Schüler** (2003) kortprosa
4. **Oli P.** avisartikel i Die Zeit 09/2005   sagprosa
5. **Wolf Biermann** avisartikel i Die Zeit 47/2001

Millennium

(Helle Birk: American Millennial Literature. Systime. 2003):

1. Stephen King: **Dreamcatcher** (2001)   romanuddrag
2. Joe Miceli: **Taking Leave** (2001)   sagprosa

Links:

Samfundsfag: Ændring af forbrugsvaner, familiestruktur, værdier, holdninger i det nye årtusinde.

Religion: Religionens betydning i det nye millennium.

